

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

Факультет прикладної математики та інформатики
Кафедра обчислювальної математики

Курсова робота

Використання глибокого навчання для обернених задач

Виконав студент IV курсу групи
ПМп-41 напрямку підготовки
(спеціальності)
113 – “Прикладна математика”
Середович В.В.

Керівник: Музичук Ю.А.

Львів - 2021

Зміст

Вступ	2
1 Постановка задачі	3
2 Структура обернених задач	4
3 Використання глибокого навчання для обернених задач	5
3.1 Контрольоване і неконтрольоване навчання	5
3.2 Класифікація навчання розв’язування обернених задач	5
4 Автоенкодер для розв’язування обернених задач	7
4.1 Автоенкодер	7
4.2 Автоенкодер для видалення шуму	7
4.3 Варіаційний автоенкодер для видалення шуму	8
5 Модель глибокої нейронної мережі	9
5.1 Пряме поширення	9
5.2 Зворотнє поширення	10
5.3 Датасет	12
6 Реалізація та аналіз	13
6.1 Герерація шуму	13
6.2 Оцінка зображень	13
6.3 Тренування	14
6.4 Аналіз результатів	15
Висновок	16
Додатки	17
Література	18

Вступ

Оберненими задачами називають такі задачі, в яких необхідно відновити дані про деякий процес з використанням непрямих спостережень. Такі спостереження отримують за допомогою певного прямого процесу який, зазвичай, є необоротним, а отже не має єдиного розв'язку. Як наслідок, задачі такого типу можуть бути нерозв'язними без додаткової інформації про задачу. До таких погано обумовлених задач можна віднести багато прикладів з реальних фізичних процесів, таких як задачі сейсмозвідки на основі звукових сигналів або багато задач із зображеннями, такі як реконструкція рентгенівської або акустичної томографії, видалення шуму, збільшення розмірності, заповнення втрачених даних в зображеннях та інші.

Класичний підхід до розв'язання таких задач припускає наявність певної попередньої інформації про обернену задачу на основі якого будується прямий оператор та функціонал регуляризації з яких формується задача мінімізації.

Однак, за останій час алгоритми глибокого навчання набирають значну популярність в області розв'язуванні обернених задач через свою ефективність, та універсальність для багатьох різних типах задач. [1].

Отже в межах цієї роботи будемо розглядати деякі методи по реконструкції зображень на основі глибокого навчання та проаналізуємо їх ефективність.

1 Постановка задачі

Оберненими задачами будемо вважати такі задачі, в яких невідомим є n -піксельне зображення $\mathbf{x} \in \mathbb{R}^n$ яке було отримане з m вимірювань $\mathbf{y} \in \mathbb{R}^m$ відповідно до рівняння

$$\mathbf{y} = \mathcal{A}(\mathbf{x}) + \boldsymbol{\varepsilon} \quad (1.1)$$

де \mathcal{A} - це прямий оператор вимірювання та $\boldsymbol{\varepsilon}$ є певним вектором шуму. Метою задачі є відновлення \mathbf{x} з \mathbf{y} . Можна розглянути більш загальний випадок моделі неадитивного шуму, який має вигляд

$$\mathbf{y} = \mathcal{N}(\mathcal{A}(\mathbf{x})) \quad (1.2)$$

де $\mathcal{N}(\cdot)$ є прикладами вибірки з шумом.

Означення 1.1 Відповідно до поняття, уведеного Жаком Адамаром, задачу 1.2 називають коректно поставленою, якщо вона задовольняє наступні умови:

1. Для кожного \mathbf{x} розв'язок задачі існує.
2. Розв'язок є єдиний для кожного \mathbf{x} .
3. Розв'язок є стійкий до малих варіацій величини \mathbf{x} , тобто достатньо малим зміненням величини \mathbf{x} відповідають як завгодно малі зміни величини \mathbf{y} .

Означення 1.2 Задачу, яка не задовольняє хоча б одну з умов означення 1.1, називають некоректно поставленою.

Тому, очевидно, що розглянута обернена задача є некоректно (або погано обумовленою), оскільки в ній порушуються умови означення 1.1. Така задача знаходження єдиного розв'язку, яка задовольняє спостереженням є складною або неможливою, за умови відсутності попередніх знань про дані.

Оцінку справжнього зображення \mathbf{x} з \mathbf{y} вимірювання називають задачею реконструкції зображення. Класичні підходи до реконструкції зображень припускають наявність деякої попередньої інформації про зображення, яку називають пріором. В якості пріору можуть виступати параметри гладкості, щільності та інші геометричні властивості зображення.

Отже, метою даної роботи буде розв'язання таких обернених задач за допомогою алгоритмів глибокого навчання. Зокрема, будемо розглядати проблему видалення шуму у зображеннях.

2 Структура обернених задач

Відповідно до постановки задачі, ми прагнемо відновити векторизоване зображення $\mathbf{x} \in \mathbb{R}^n$ з вимірювань $\mathbf{y} \in \mathbb{R}^m$ у вигляді $\mathbf{y} = \mathcal{A}(\mathbf{x}) + \boldsymbol{\varepsilon}$.

Якщо розподіл шуму відомий, \mathbf{x} можна відновити розв'язавши задачу оцінки максимальної ймовірності (maximum likelihood):

$$\hat{\mathbf{x}}_{\text{ML}} = \arg \max_{\mathbf{x}} p(\mathbf{y} | \mathbf{x}) = \arg \min_{\mathbf{x}} -\log p(\mathbf{y} | \mathbf{x})$$

де $p(\mathbf{y} | \mathbf{x})$ це ймовірність спостереження \mathbf{y} за умови якщо \mathbf{x} є справжнім зображенням.

В залежності від умов задачі, можуть бути відомі попередні дані про те яким має бути \mathbf{x} . Ці умови можна для формування задачі оцінки максимальної апостеріорної ймовірності (maximum a posteriori), що приводить до задачі

$$\hat{\mathbf{x}}_{\text{MAP}} = \arg \max_{\mathbf{x}} p(\mathbf{x} | \mathbf{y}) = \arg \max_{\mathbf{x}} p(\mathbf{y} | \mathbf{x})p(\mathbf{x}) = \arg \min_{\mathbf{x}} -\ln p(\mathbf{y} | \mathbf{x}) - \ln p(\mathbf{x})$$

Для випадку білого гаусівського шуму, цільову функцію можна сформулювати як:

$$\hat{\mathbf{x}} = \arg \min_{\mathbf{x}} \frac{1}{2} \|\mathcal{A}(\mathbf{x}) - \mathbf{y}\|_2^2 + \lambda R(\mathbf{x}) \quad (2.1)$$

де $\|\mathcal{A}(\mathbf{x}) - \mathbf{y}\|_2^2$ відповідає за правдивість даних та позначає різницю між вихідним та шумним зображеннями, $R(\mathbf{x})$ є пропорційним до від'ємного логарифмічного пріора та позначає член регуляризації, а λ є параметром регуляризації. Для варіаційних методів видалення шуму, ключовим є пошук відповідного пріору зображення $R(\mathbf{x})$. Варіантами таких пріорів моделі можуть бути градієнтні або розріджені пріори.

Прикладом такого підходу до розв'язування некоректних задач є метод регуляризації Тіхонова. Він базується на мінімізації параметра регуляризації R_{TR} за L_2 нормою, який можна подати у вигляді 2.2.

$$R_{\text{TR}}(\mathbf{x}) = \|\nabla \mathbf{x}\|_2 = \sqrt{|\nabla_v \mathbf{x}|^2 + |\nabla_h \mathbf{x}|^2} \quad (2.2)$$

де $\nabla_h \mathbf{x}$ та $\nabla_v \mathbf{x}$ є операторами градієнта по горизонталі та вертикалі зображення відповідно.

Задача максимальної апостеріорної оцінки може використовуватись для реконструкції зображень, однак такий підхід може бути не таким ефективним, якщо розподіл шуму або прямий оператор \mathcal{A} є невідомі. Алгоритми основані на використанні машинного навчання дають змогу побороти більшість з цих труднощів, що робить їх ефективною альтернативою класичному підходу.

3 Використання глибокого навчання для обернених задач

3.1 Контрольоване і неконтрольоване навчання

Перший і найпоширеніший тип розв'язування обернених задач з використанням глибокого навчання є контрольована інверсія. Ідея полягає у створенні співвідношення між датасетом справжніх зображень x та відповідними вимірюваннями y . Тобто ми можемо натренувати нейронну мережу приймати значення y та реконструювати оберенне значення x . Цей підхід є дуже ефективним, однак є чутливим до змін в операторі вимірювання A .

Другим типом розв'язування обернених задач є неконтрольованого навчання. Він передбачає, що інформація про пари вхідної та вихідної інформації x та y невідомі під час тренування. До нього можна віднести ситуації коли відомі тільки справжні зображення x або тільки результати вимірювання y .

Ці два підходи мають фундаментальні відмінності та ця робота націлена саме на методи контрольованого навчання, тому що очікується, що вони дадуть кращі результати в порівнянні з класичними методами.

3.2 Класифікація навчання розв'язування обернених задач

Відповідно до [1] існує багато варіантів застосування глибокого навчання для розв'язування обернених задач. Більшість з них можна поділити на декілька груп:

- **Пряма модель A є відома під час тренування та тестування**
Для цього випадку найбільш доцільним підходом є використання контрольованих моделей машинного навчання, тому що маючи доступ до оригінальних зображень та прямого оператора можна легко згенерувати пари для тренування моделі.
- **Пряма модель A є відома тільки під час тестування**
Для таких алгоритмів характерно, що якщо один раз навчити глибоку модель, цю ж саму модель можна буде використовувати для будь-якої іншої прямої моделі. Це вигідно в ситуаціях, коли оригінальних зображень є достатньо, але навчання глибоких нейронних мереж для різних прямих моделей є недоцільно.
- **Пряма модель A є відома тільки частково**
Це може статися, наприклад, коли пряма модель є параметричною, і ми знаємо або розподіл, або достатню статистику про параметри.

- **Пряма модель \mathcal{A} є невідома**

У деяких випадках пряма-модель може бути абсолютно невідомою, неправильно визначеною або обчислювально неможливою для використання в навчанні та тестуванні. Тоді навчання може відбуватись лише з відповідними парами зображень та вимірювань.

4 Автоенкодер для розв'язування обернених задач

Одним з методів до розв'язування обернених задач на основі глибокого навчання є нейронна мережа автоенкодер яка може використовуватись у випадку коли пряма модель \mathcal{A} та чисті зображення є відомі, або коли є достатня кількість пар чистих та пошкоджених зображень для тренування нейронної мережі.

4.1 Автоенкодер

Автоенкодером називають нейронну мережу яка навчається копіювати свої вхідні дані у вихідні. Така мережа має проміжний шар h , також відомий як латентний, який зберігає параметри необхідні для представлення вхідних даних. Таку нейронну мережу можна подати у складі двох частин: функції енкодера $h = f(x)$ та декодера який відтворює $r = g(h)$. Ця архітектура подана на зображенні 4.1. Якщо автоенкодеру вдається навчитися просто

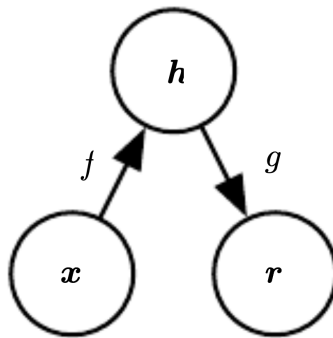

Рис. 4.1: Загальна структура автокодера, що відображає вхід x на вихід r (реконструкцію) через внутрішнє представлення h . Автокодер складається з двох компонентів: енкодера f (відображення x до h) та декодера g (відображення h до r) [2]

відтворювати $g(f(x)) = x$ для всіх прикладів, то це не має особливої користі. Тому автоенкодери зазвичай обмежують таким чином, щоб вони не могли відтворювати ідеальну копію вхідних даних.

4.2 Автоенкодер для видалення шуму

Класичні автоенкодери мінімізують деяку функцію:

$$L(\mathbf{x}, g(f(\mathbf{x}))) \quad (4.1)$$

де L це штрафна функція яка карає $g(f(\mathbf{x}))$ за відмінність від \mathbf{x} , таку як L^2 норму від їх різниці. В результаті це призводить до того, що композиція

функцій $g \circ f$ навчається бути тотожним відображення якщо для того є можливість. На відміну від цього, автоенкодер для видалення шуму мінімізує:

$$L(\mathbf{x}, g(f(\tilde{\mathbf{x}}))) \quad (4.2)$$

де $\tilde{\mathbf{x}}$ є копією \mathbf{x} який був пошкоджений деяким шумом.

Отже, такий автоенкодер має відновити пошкодження, натомість простому відтворенню вхідних даних. Процес тренування автоенкодера заданий на 4.2.

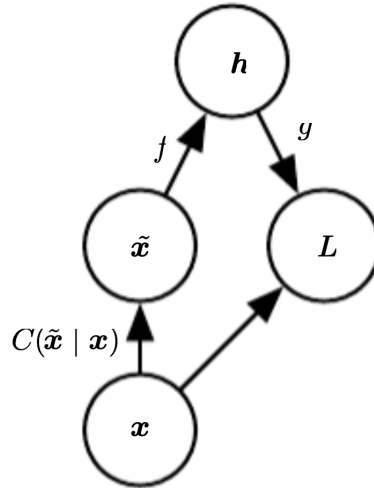

Рис. 4.2: Структура функції витрат для автоенкодера який навчається реконструювати чисті зображення \mathbf{x} з пошкоджених. Тренування виконується на основі мінімізації функції втрат: $\tilde{\mathbf{x}}$. $L = -\log p(\mathbf{x} | \mathbf{h} = f(\tilde{\mathbf{x}}))$, де $\tilde{\mathbf{x}}$ - пошкоджена версія прикладу \mathbf{x} , отримана в результаті деякого процесу руйнування $C(\tilde{\mathbf{x}} | \mathbf{x})$. [2]

Такий підхід до навчання видалення шуму змушує f та g явно вивчати структуру даних що дозволяє ефективно використовувати автоенкодер для задач.

4.3 Варіаційний автоенкодер для видалення шуму

5 Модель глибокої нейронної мережі

Нехай маємо набір тренувальних даних:

$$(x^{(1)}, y^{(1)}), \quad (x^{(2)}, y^{(2)}), \quad \dots, \quad (x^{(m)}, y^{(m)})$$

$$x = \begin{bmatrix} \vdots & \vdots & \vdots \\ x^{(1)} & x^{(2)} & \dots & x^{(m)} \\ \vdots & \vdots & \vdots \end{bmatrix} \quad x^{(i)} \in \begin{bmatrix} x_1^{(i)} \\ \vdots \\ x_n^{(i)} \end{bmatrix}$$

$$y = \begin{bmatrix} \vdots & \vdots & \vdots \\ y^{(1)} & y^{(2)} & \dots & y^{(m)} \\ \vdots & \vdots & \vdots \end{bmatrix} \quad y^{(i)} \in \begin{bmatrix} y_1^{(i)} \\ \vdots \\ y_n^{(i)} \end{bmatrix}$$

де

- x - матриця в якій кожен i -ий стовпець є розгорнутим у вектор справжнього зображення, $i = 1, \dots, m$
- y - матриця в якій кожен i -ий стовпець є розгорнутим у вектор пошкодженого зображення
- m - кількість прикладів
- n - кількість характеристик в кожному прикладі (довжина розгорнутого в вектор зображення)

5.1 Пряме поширення

Запишемо алгоритм прямого поширення.

$$z^{(l)} = w^{(l)} a^{(l-1)} + b^{(l)}$$

$$a^{(l)} = \sigma(z^{(l)})$$
(5.1)

де

- l - номер шару нейронної мережі, де $l = 1 \dots L$
- $n^{[l]}$ - кількість нейронів в l шарі
- $a^{(l)}$ - вектор стовпець активацій нейронів на для шару l ($n^{[l]} \times 1$)
- $b^{(l)}$ - вектор стовпець ваг зміщення ($n^{[l]} \times 1$)
- $w^{(l)}$ - матриця ваг поміж шарами $l-1$ та l ($n^{[l]} \times n^{[l-1]}$)

- σ - це деяка активаційна (стискуюча) функція, яку ми можемо прийняти як логістичну (для діапазону від 0 до 1) або \tanh (для діапазону від -1 до 1), або будь-яку іншу диференційовану функцію.

Визначимо штрафну функцію як середньо квадратичну похибку між активаціями останнього шару $a^{(L)}$ та справжніми зображеннями y .

$$J(\omega, b) = \frac{1}{m} \sum_{i=1}^m L(a^{(L,i)}, y^{(i)}) \quad (5.2)$$

де, функцією витрати визначимо як половину евклідової відстані для одного набору елементів.

$$L(a^{(L,i)}, y^{(i)}) = \frac{1}{2} \|a^{(L,i)} - y^{(i)}\|_{L_2}^2 = \frac{1}{2} \sum_{j=1}^n (a_j^{(L,i)} - y_j^{(i)})^2 \quad (5.3)$$

де $\|\cdot\|$ це L_2 норма.

5.2 Зворотнє поширення

Задача полягає в тому, щоб знайти параметри $w \in \mathbb{R}^m, b \in \mathbb{R}$ що мінімізують штрафну функцію реконструкції:

$$\arg \min_{w, b} J(w, b) \quad (5.4)$$

Мінімізацію будемо проводити алгоритмом градієнтного спуску. Для цього, спочатку обчислюємо похідну від функції середньо квадратичної похибки останнього шару нейронної мережі.

$$\begin{aligned} da^{(L,i)} &= \frac{\partial L(a^{(L,i)}, y^{(i)})}{\partial a^{(L,i)}} = \sum_{j=1}^n (a_j^{(L,i)} - y_j^{(i)}) \\ dz^{(L,i)} &= \frac{\partial L(a^{(L,i)}, y^{(i)})}{\partial z^{(L,i)}} = \frac{\partial L(a^{(L,i)}, y^{(i)})}{\partial a^{(L,i)}} \frac{\partial a^{(L,i)}}{\partial z^{(L,i)}} = \sum_{j=1}^n (a_j^{(L,i)} - y_j^{(i)}) \sigma'(z^{(L,i)}); \\ dw^{(L,i)} &= \frac{\partial L(a^{(L,i)}, y^{(i)})}{\partial w^{(L,i)}} = dz^{(L,i)} \frac{\partial z^{(L,i)}}{\partial w^{(L,i)}} = dz^{(L,i)} a^{(L-1,i)}; \\ db^{(L,i)} &= \frac{\partial L(a^{(L,i)}, y^{(i)})}{\partial b^{(L,i)}} = dz^{(L,i)} \frac{\partial z^{(L,i)}}{\partial b^{(L,i)}} = dz^{(L,i)} \end{aligned}$$

Перепишемо похідні в більш компактному вигляді, для всіх шарів нейронної мережі:

$$\frac{\partial J(w, b)}{\partial W^{(l)}} = \frac{1}{m} \sum_i^m \delta^{(l,i)} \left(a^{(l-1,i)} \right)^\top$$

$$\frac{\partial J(w, b)}{\partial b^{(l)}} = \frac{1}{m} \sum_i^m \delta^{(l,i)}$$

де

$$\delta^{(l,i)} = \begin{cases} \sum_{j=1}^n \left(a_j^{(L,i)} - y_j^{(i)} \right) \sigma'(z^{(L,i)}), & \text{якщо } l = L \\ \left((W^{(l)})^\top \delta^{(l+1,i)} \right) \sigma'(z^{(l,i)}), & \text{якщо } l < L \end{cases}$$

В залежності від активаційної функції визначеної на певному шарі нейронної мережі значення похідної буде відрізнятись. Розглянемо наступні варіанти активаційних функцій:

- **Sigmoid** (Logistic function)

$$\sigma(z) = \frac{1}{1 + e^{-z}}$$

$$\sigma'(z) = a(1 - a)$$
(5.5)

- **ReLU** (Rectified Linear Units)

$$\sigma(z) = \max(0, z)$$

$$\sigma'(z) = \begin{cases} 0, & z < 0 \\ 1, & z \geq 0 \end{cases}$$
(5.6)

- **Tanh** (Hyperbolic tangent)

$$\sigma(z) = \frac{e^z - e^{-z}}{e^z + e^{-z}}$$

$$\sigma'(z) = 1 - a^2$$
(5.7)

Далі запишемо алгоритм заворотнього поширення з використанням стохастичного градієнтного спуску та minibatch оптимізації 1.

Algorithm 1 Градієнтний спуск

```

1: Input: Тренувальні дані  $x, y$ , гіперпараметри:  $N, M, \varepsilon, \alpha$ 
2: Output: Оптимальні параметри моделі  $w, b$ 
3:  $i = 0$ 
4: while  $i < N$  or (  $\|dw\| < \varepsilon$  and  $\|db\| < \varepsilon$  ) do
5:    $x^M \leftarrow$  випадкова група прикладів  $x$ , розміром  $M$ 
6:    $y^M \leftarrow$  випадкова група прикладів  $y$ , розміром  $M$ 
7:   for  $l = 1$  to  $L$  do
8:      $w^{(l)} = w^{(l)} - \alpha \frac{\partial J(w, b, x^M, y^M)}{\partial w^{(l)}}$ 
9:      $b^{(l)} = b^{(l)} - \alpha \frac{\partial J(w, b, x^M, y^M)}{\partial b^{(l)}}$ 
10:     $i = i + 1$ 
11:   end for
12: end while
13: return  $w, b$ .

```

5.3 Датасет

TODO

6 Реалізація та аналіз

6.1 Герерація шуму

Для того щоб застосувати описані методи видалення шуму, необхідно спочатку визначити яким чином цей шум, тобто прямий оперетор \mathcal{A} вибрати. Для цього будемо використовувати адитивний білий гаусівський шум з різними параметрами середньокватдатичного відхилення. Задамо загальну модель адитивного шуму як 6.1.

$$\mathbf{y} = \mathbf{x} + \varepsilon \quad (6.1)$$

де ε це шум який має нульове середє значення та відповідає нормальному розподілу Гауса:

$$\varepsilon_i \sim \mathcal{N}(0, \sigma^2). \quad (6.2)$$

Ми можемо змоделювати чисте від шумів зображення $\mathbf{x} \in \mathbb{R}$ як розподіл Гауса з нульовою дисперсією, тобто $\mathbf{x}_i \sim \mathcal{N}(\mathbf{x}, 0)$, що дає нам змогу подати \mathbf{y} теж як розподіл Гауса. Сума двох розподілів Гауса $y_1 \sim \mathcal{N}(\mu_1, \sigma_1^2)$ та $y_2 \sim \mathcal{N}(\mu_2, \sigma_2^2)$ також є розподілом Гауса $y_1 + y_2 \sim \mathcal{N}(\mu_1 + \mu_2, \sigma_1^2 + \sigma_2^2)$. Таким чином, шумні вимірювання y_i будуть відповідати по-піксельному нормальному розподілу:

$$p(\mathbf{y}_i | \mathbf{x}_i, \sigma) = \frac{1}{\sqrt{2\pi\sigma^2}} e^{-\frac{(\mathbf{y}_i - \mathbf{x}_i)^2}{2\sigma^2}} \quad (6.3)$$

де $i = 1 \dots n$ та n - кількість пікселів. Після додавання шуму до зображення необхідно також виконати по-піксельне обрізання так, щоб $x_i \in [0, 1]$, тобто значення не виходили за межі оригінального зображення.

6.2 Оцінка зображень

Для аналізу отриманих результатів необхідно мати метрики того, наскільки зображення оброблені алгоритмом видалення шуму, відрізняються від оригінальних зображень. Очевидним варіантом є використання середньо квадратичної похибки, яка також використовувалась у штрафній функції нейронної мережі.

$$MSE(x, y) = \frac{1}{n^2} \sum_{i=0}^{n-1} \sum_{j=0}^{n-1} [x(i, j) - y(i, j)]^2 \quad (6.4)$$

де x та y відповідає зображеннями розміром $n \times n$.

Однак, зазвичай, така метрика є не найкращим відображення людського сприйняття зображень. Більш об'єктивною альтернативою є SSIM (structural similarity index measure) метрика, яка дає змогу краще оцінити схожість двох

зображень x та y .

$$\text{SSIM}(x, y) = \frac{(2\mu_x\mu_y + c_1)(2\sigma_{xy} + c_2)}{(\mu_x^2 + \mu_y^2 + c_1)(\sigma_x^2 + \sigma_y^2 + c_2)} \quad (6.5)$$

де

- μ_x середнє значення x
- μ_y середнє значення y
- σ_x^2 дисперсія x
- σ_y^2 дисперсія y
- σ_{xy} коваріація x та y
- $c_1 = (k_1L)^2$, $c_2 = (k_2L)^2$ змінні для стабілізації ділення
- L динамічний діапазон пікселів
- $k_1 = 0.01$ та $k_2 = 0.03$ - константи.

Значення цієї функції змінюється в діапазоні $[0, 1]$, де 1 можна отримати у випадку коли зображення однакові.

6.3 Тренування

TODO

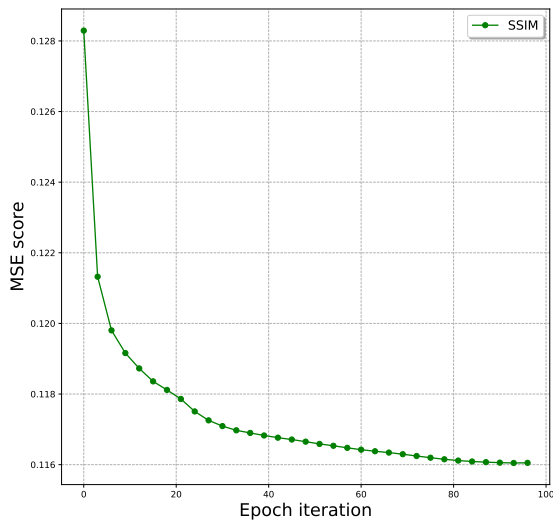

Рис. 6.1: Графік залежності штрафної функції MSE на тестовому датасеті від кількості епох тренування.

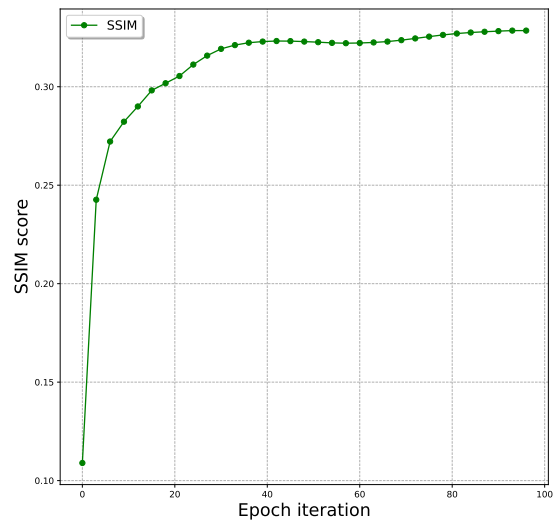

Рис. 6.2: Графік залежності оцінки SSIM на тестовому датасеті від кількості епох тренування.

6.4 Аналіз результатів

TODO

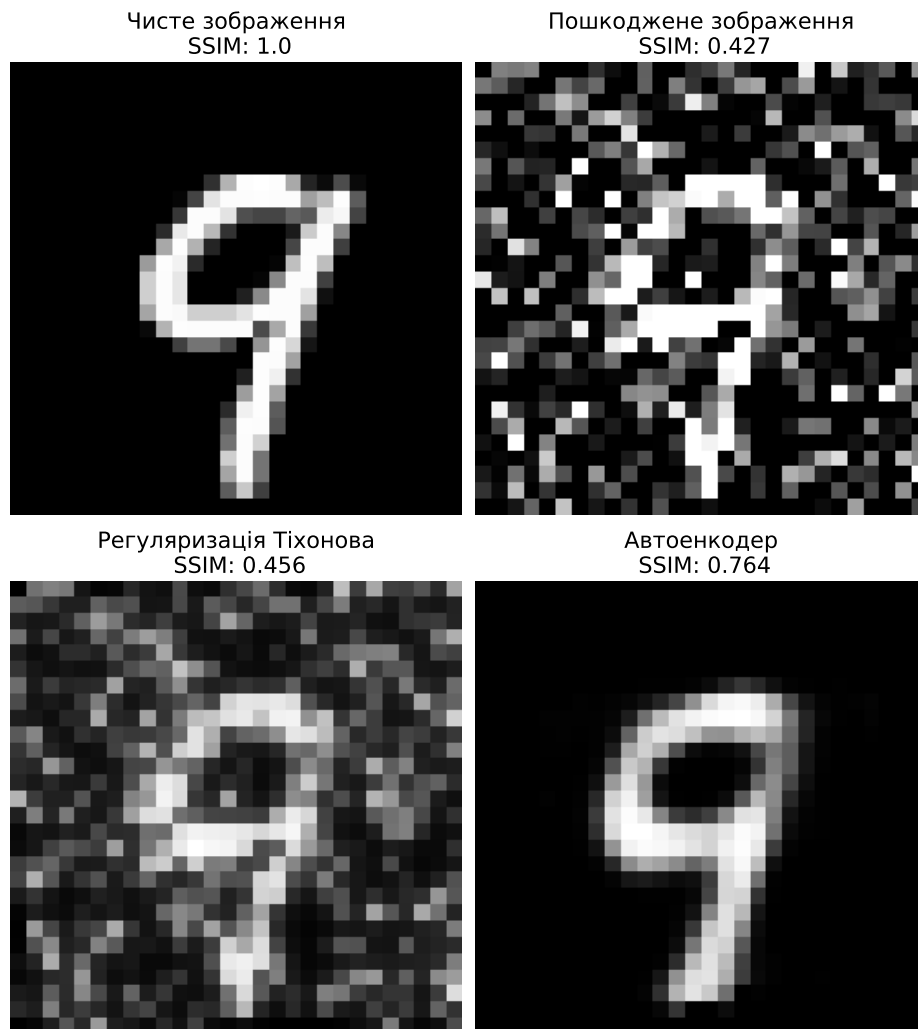

Рис. 6.3:

Висновок

TODO

Додатки

TODO

Література

- [1] Gregory Ongie та ін. *Deep Learning Techniques for Inverse Problems in Imaging*. 2020. arXiv: 2005.06001 [eess.IV].
- [2] Ian Goodfellow, Yoshua Bengio та Aaron Courville. *Deep Learning*. <http://www.deeplearningbook.org>. MIT Press, 2016.
- [3] Jonas Adler та Ozan Öktem. “Solving ill-posed inverse problems using iterative deep neural networks”. В: *Inverse Problems* 33.12 (листоп. 2017), с. 124007. ISSN: 1361-6420. DOI: 10.1088/1361-6420/aa9581. URL: <http://dx.doi.org/10.1088/1361-6420/aa9581>.
- [4] Junyuan Xie, Linli Xu та Enhong Chen. “Image Denoising and Inpainting with Deep Neural Networks”. В: *Advances in Neural Information Processing Systems*. за ред. F. Pereira та ін. т. 25. Curran Associates, Inc., 2012. URL: <https://proceedings.neurips.cc/paper/2012/file/6cdd60ea0045eb7a6ec44c5Paper.pdf>.
- [5] Ankit Raj, Yuqi Li та Yoram Bresler. *GAN-based Projector for Faster Recovery with Convergence Guarantees in Linear Inverse Problems*. 2019. arXiv: 1902.09698 [cs.LG].
- [6] Hemant K. Aggarwal, Merry P. Mani та Mathews Jacob. “MoDL: Model-Based Deep Learning Architecture for Inverse Problems”. В: *IEEE Transactions on Medical Imaging* 38.2 (лют. 2019), с. 394—405. ISSN: 1558-254X. DOI: 10.1109/tmi.2018.2865356. URL: <http://dx.doi.org/10.1109/TMI.2018.2865356>.